

Komentár k štvrťročným finančným účtom za 2. štvrťrok 2011

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné inštitucionálne sektory a subsektory:

Nefinančné korporácie	S.11
Finančné korporácie	S.12
Centrálna banka	S.121
Ostatné peňažné finančné inštitúcie	S.122 (komerčné banky a podielové fondy peňažného trhu)
Ostatní finanční sprostredkovatelia	S.123 (ostatné podielové fondy, lízing, faktoring a splátkový predaj)
Finančné pomocné inštitúcie	S.124 (DSS, DDS, OCP, BCP, CD, SPF) ¹
Poisťovacie korporácie a penzijné fondy	S.125
Verejná správa	S.13
Ústredná štátna správa	S.1311
Regionálna štátna správa	S.1312
Územná samospráva	S.1313
Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314
Domácnosti	S.14
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (NISD)	S.15
Zahraničie (nerezidenti)	S.2
Európska únia (EÚ)	S.21
Členské krajiny EÚ	S.211
Členské krajiny európskej menovej únie (EMÚ) a inštitúcie EÚ	S.212
Zvyšok sveta a medzinárodné organizácie	S.22

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné finančné nástroje:

Menové zlato a zvláštne práva čerpania	F.1 ²
Menové zlato	F.11
Zvláštne práva čerpania (ZPČ)	F.12
Obeživo a vklady	F.2
Obeživo	F.21
Prevoditeľné vklady	F.22
Ostatné vklady	F.29
Cenné papiere okrem akcií	F.3
Cenné papiere okrem akcií a finančných derivátov	F.33
Krátkodobé	F.331
Dlhodobé	F.332
Finančné deriváty	F.34
Pôžičky	F.4
Krátkodobé	F.41
Dlhodobé	F.42
Akcie a ostatné podiely	F.5
Akcie a ostatné podiely okrem akcií podielových fondov	F.51
Kótované akcie	F.511
Nekótované akcie	F.512
Ostatné podiely	F.513
Akcie podielových fondov	F.52
Poistnotechnické rezervy	F.6
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia a penzijných fondov	F.61
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia	F.611
Čistý majetok domácností v rezervách penzijných fondov	F.612
Vopred zaplatené poistné a rezervy na nevyrovnané poistné nároky	F.62
Ostatné pohľadávky a záväzky	F.7
Obchodný úver a preddavky	F.71
Ostatné	F.79

¹ DSS – dôchodkové správcovské spoločnosti, DDS – doplnkové dôchodkové spoločnosti, OCP – obchodníci s cennými papiermi (CP), BCP – burza CP, CD – centrálny depozitár, SPF – správcovské spoločnosti podielových fondov

² Kódom F sú označené transakcie

Štvrťročné finančné účty (transakcie) v 2. štvrťroku 2011

Prepojenie medzi štvrťročnými nefinančnými (HDP) a finančnými účtami

Finančné účty nadväzujú na nefinančné účty bilancujúcou položkou čisté pôžičky poskytnuté/prijaté. To znamená položkou, ktorá vypovedá o vývoji celkovej dlžnickej resp. veriteľskej pozície krajiny voči zahraničiu. Slovenská republika vykazuje dlhodobo dlžnicu pozíciu (predovšetkým z dôvodu prílevu priamych zahraničných investícií), to znamená, že čisté pôžičky poskytnuté/prijaté nám dávajú informáciu a poklese/raste zadlženosti slovenskej ekonomiky.

Výpočet čistých pôžičiek domácej ekonomiky voči zahraničiu vychádza z hrubého národného disponibilného dôchodku, z ktorého sa odraťujú výdavky na konečnú spotrebu domácností a NISD a verejnej správy, výsledkom čoho sú celkové úspory v národnom hospodárstve. Ak sú úspory v danom štvrťroku (upravené o čisté kapitálové transfery) vyššie (nižšie) než tvorba hrubého kapitálu, tak ekonomika poskytla (prijala) pôžičku zahraničiu, a tým si znížila (zvýšila) svoju celkovú dlžnicu pozíciu voči zahraničiu. Uvedená suma čistých pôžičiek poskytnutých/prijatých následne vstupuje do štvrťročných finančných účtov a to, ako s ňou domáca ekonomika disponovala, je analyzované v nasledujúcom texte.

Celkový vývoj

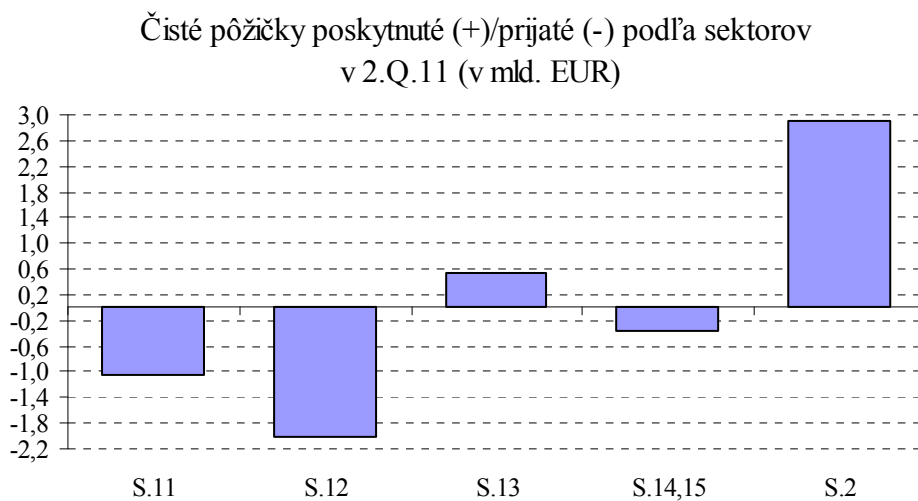
V druhom štvrťroku 2011 došlo k nárastu čistej dlžnickej pozície domácej ekonomiky, a tým k zvýšeniu čistej veriteľskej pozície sektora zahraničia³, keď čisté prijaté pôžičky⁴ dosiahli 2,9 mld. eur. Tento negatívny vývoj bol výsledkom výraznejšieho nárastu finančných pasív v porovnaní s rastom finančných aktív. Z pohľadu inštitucionálnych sektorov⁵ prispeli najvýraznejšou mierou k uvedenému vývoju finančné transakcie finančných inštitúcií (S.12), keď rozdiel medzi aktívnymi a pasívnymi transakciami dosiahol -2,0 mld. eur. Naopak, najlepší výsledok v 2. štvrťroku 2011 dosiahla verejná správa (S.13), ktorej dlžnicu pozícia klesla o 0,5 mld. eur.

³ Súčet finančných aktív a pasív sektorov domácej ekonomiky (S.1) a zahraničia (S.2) sa musí rovnať 0, to znamená, že ak klesá zadlženosť (resp. rastie veriteľská pozícia) domácej ekonomiky, automaticky dochádza k poklesu veriteľskej pozície (resp. rastu zadlženosti) zahraničia voči domácej ekonomike. To či sa jedná o pohyb v zadlženosti alebo veriteľskej pozícii závisí od celkového objemu čistého majetku, čiže od vývoja stavov pohľadávok a záväzkov

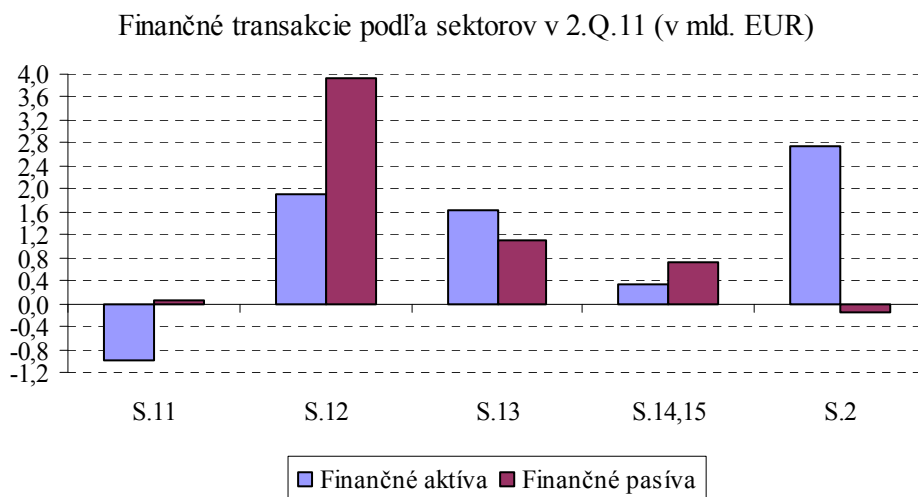
⁴ Čisté prijaté pôžičky reprezentujú záporný rozdiel medzi finančnými aktívami a finančnými pasívami. Ak je rozdiel kladný, hovoríme o čistých poskytnutých pôžičkách.

⁵ Podrobné členenie inštitucionálnych sektorov s priradenými kódmi v súlade s klasifikáciou národných účtov ESA95 je uvedené na strane 2

Graf č.1

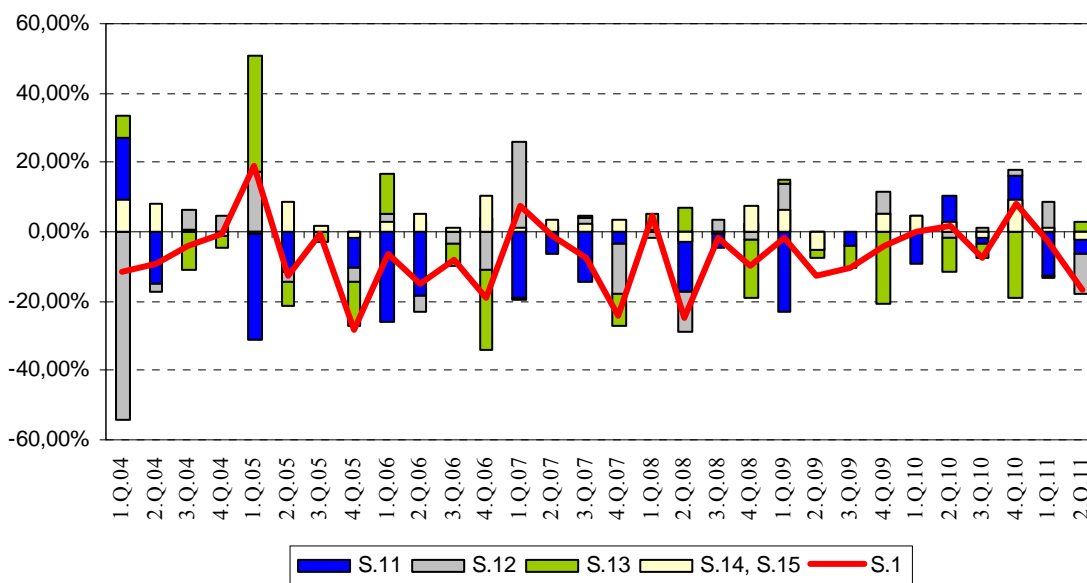
Graf č.2

Čisté finančné aktíva domácej ekonomiky skončili v 2. kvartáli 2011 v mínuse 2,9 mld. eur, čo predstavovalo 17 %-né zhoršenie finančnej pozície ekonomiky v pomere k štvrtročnému HDP za príslušný kvartál.

Graf č. 3

Čisté finančné aktíva (transakcie) k štvrtročnému HDP

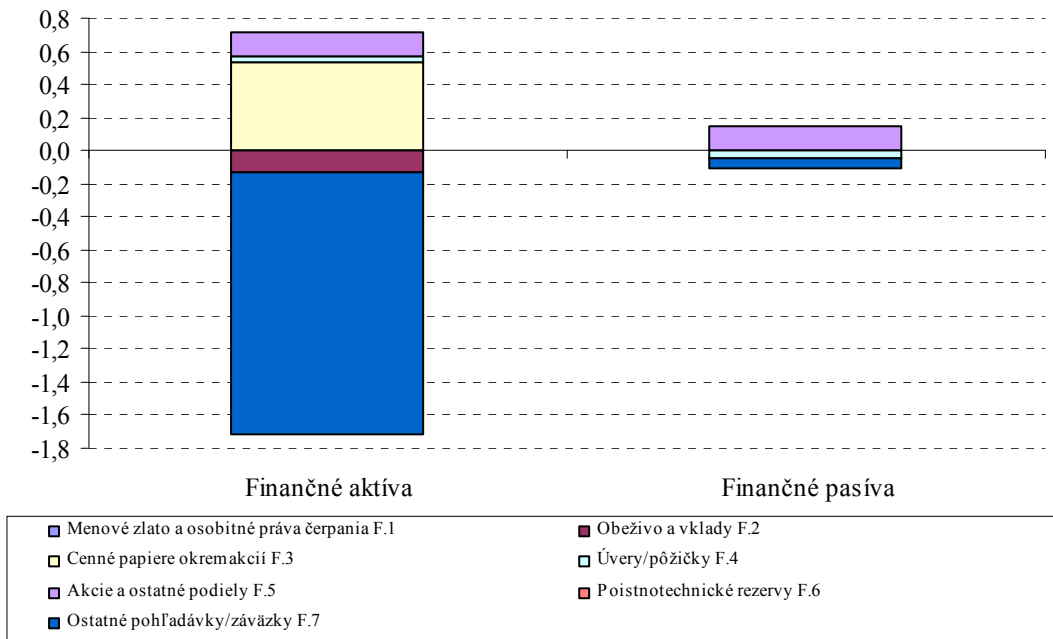
Štvrtročné finančné účty podľa jednotlivých inštitucionálnych sektorov

S.11 Nefinančné inštitúcie

Negatívny vývoj v podobe zvyšovania zadlženosti nefinančných inštitúcií bol spôsobený tým, že finančné pasíva vzrástli a finančné aktíva poklesli.

Graf č. 4

Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) nefinančných podnikov
v 2.Q.11 (v mld. EUR)

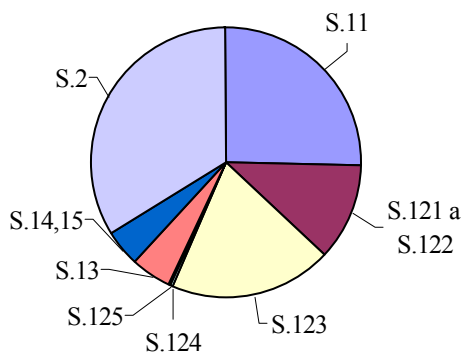

V rámci aktív podnikom značne poklesli obchodné úvery a preddavky (-1,3 mld. eur) a ostatné vklady v zahraničí (-0,4 mld. eur). Najväčší prírastok zaznamenali vládne dlhodobé dlhové cenné papiere (+0,5 mld. eur).

Na strane pasív sa podnikom zvýšil objem prijatých finančných dlhodobých úverov od ostatných finančných sprostredkovateľov (+0,2 mld. eur). Taktiež vzrástol objem emitovaných nekótovaných akcií v držbe domácich firiem (+0,2 mld. eur).

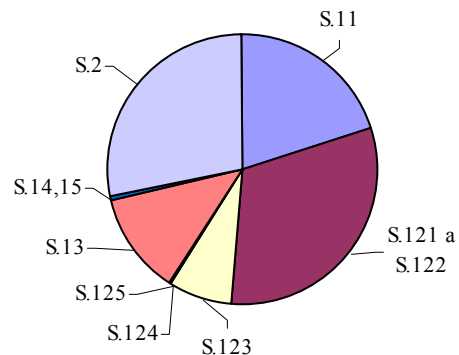
Graf č.5

Sektorové členenie finančných aktív
(transakcie) nefinančných inštitúcií v 2.Q.11

Graf č.6

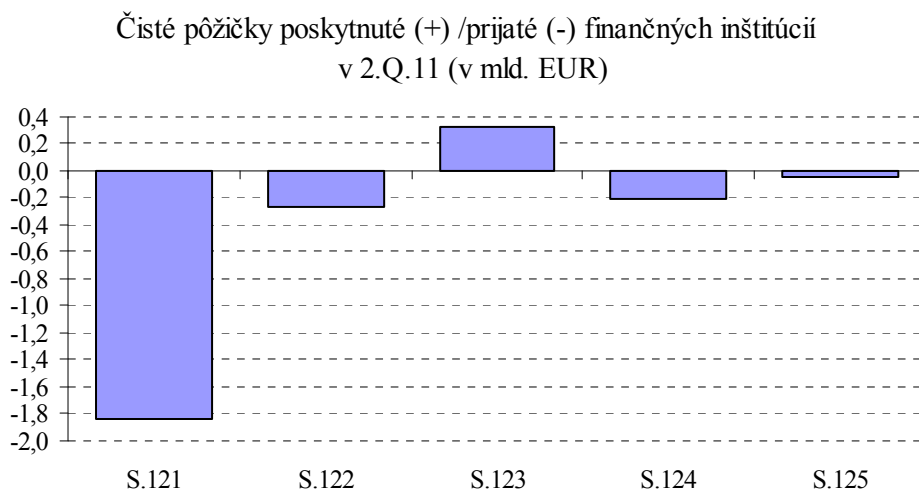
Sektorové členenie finančných pasív (transakcie)
nefinančných inštitúcií v 2.Q.11

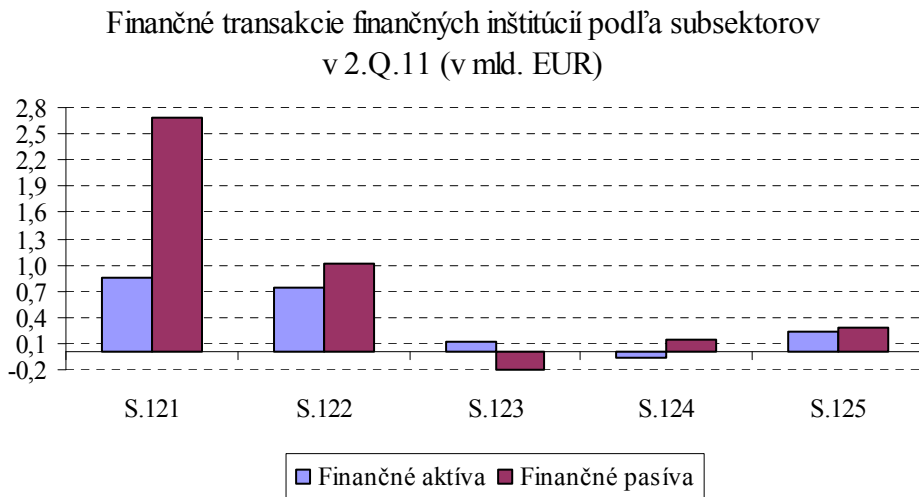
S.12 Finančné inštitúcie

Sektor S.12 - finančné korporácie zaznamenal v 2. štvrtroku 2011 čisté prijaté pôžičky, o čo sa pričínala v najväčšej miere centrálna banka.

Graf č.7

Graf č.8

Celkové čisté záporné transakcie centrálnej banky (S.121) boli výsledkom väčšieho prírastku pasív v porovnaní s prírastkom aktív. Najväčší vplyv na záporný výsledok centrálnej banky mal rast záväzkov zo zúčtovania TARGET2 o 2,4 mld. eur. Z aktív najviac vzrástla držba zahraničných dlhodobých dlhových cenných papierov (+0,8 mld. eur).

Ostatné peňažné finančné inštitúcie (S.122) dosiahli taktiež čisté prijaté pôžičky (-0,3 mld. eur), a to vďaka väčšiemu rastu pasív než aktív. O rast pasív sa najviac pričínili prijaté ostatné vklady zo zahraničia (+0,4 mld. eur) a prijaté dlhodobé úvery zo zahraničia (+0,3 mld. eur).

Z aktív najviac vzrástli dlhodobé úvery poskytnuté domácnostiam (+0,6 mld. eur) a ústrednej štátnej správe (+0,3 mld. eur).

Subjekty subsektora S.123 – Ostatní finanční sprostředkovatelia, zaznamenali nárast aktív a pokles pasív. K rastu aktív najviac prispeli dlhodobé úvery poskytnuté nefinančným podnikom (+0,2 mld. eur) a ostatné vklady v bankách (+0,1 mld. eur). Na strane pasív ostatní finanční sprostředkovatelia znížili objem ostatných záväzkov (-0,3 mld. eur).

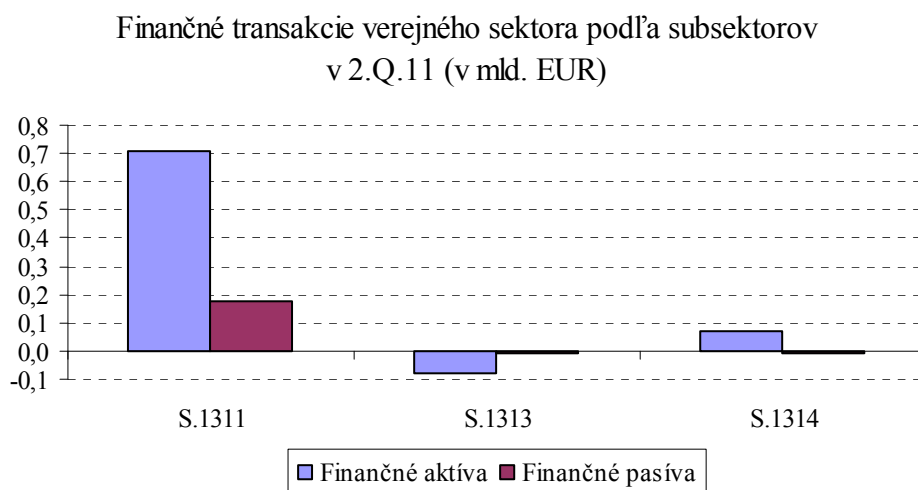
Transakcie Finančných pomocných inštitúcií, S.124, skončili v mínuse vďaka poklesu aktív a rastu pasív. Najväčší vplyv na výsledok S.124 mal rast prijatých dlhodobých úverov od bánk (+0,1 mld. eur).

K zhoršeniu bilancie došlo aj u Poistovní a penzijných fondov, S.125, ktorým pasíva vzrástli viac než aktíva. Zdroje získané od obyvateľstva vo forme dôchodkových úspor (+0,2 mld. eur) a životného poistenia investovali prevažne do zahraničných dlhodobých dlhových cenných papierov (+0,2 mld. eur) a do ostatných vkladov v bankách (+0,2 mld. eur). V rámci aktív do značnej miery poklesla držba krátkodobých dlhových cenných papierov (-0,2 mld. eur).

S.13 Verejná správa

Verejná správa v 2. štvrtroku 2011 znížila svoju dlžnícku pozíciu o 0,5 mld. eur, o čo sa pričínili predovšetkým subsektor S.1311 - ústredná štátna správa (+0,5 mld. eur) a v malej miere aj S.1314 - fondy sociálneho zabezpečenia (+0,1 mld. eur). S.1313 - územná samospráva dosiahla čisté prijaté pôžičky vo výške 0,1 mld. eur.

Graf č.9

Najväčší vplyv na celkový výsledok ústrednej štátnej správy mal nárast aktív (+0,5 mld. eur) a pokles pasív (-0,8 mld. eur) v nástroji ostatné pohľadávky a záväzky, pričom tieto transakcie boli výsledkom metodických úprav v danom nástroji. Významnou položkou pasív je tradične prírastok emitovaných dlhopisov (+0,5 mld. eur). V sledovanom období vo väčšej miere vzrástli aj prijaté dlhodobé úvery (+0,3 mld. eur).

V rámci aktív územnej samosprávy došlo k zníženiu hlavne vkladov, nekótovaných akcií a ostatných pohľadávok. Na pasívach poklesli ostatné záväzky a vzrástli dlhodobé úvery prijaté od bánk.

Fondy sociálneho zabezpečenia skončili vo veľmi malom pluse, o čo sa zaslúžil hlavne rast vkladov v ústrednej štátnej správe.

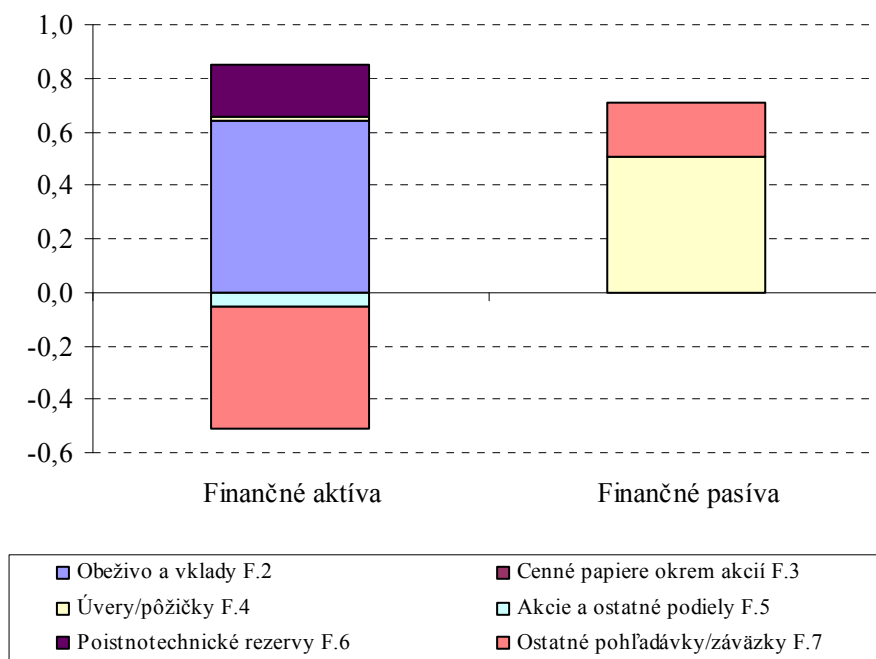
S.14,15 Domácnosti a NISD

Sektor domácností a NISD si v 2.Q. 2011 znížil svoju celkovú veriteľskú pozíciu vplyvom vyššieho rastu finančných pasív v porovnaní s rastom finančných aktív.

Domácnosti sa zadlžovali formou dlhodobých úverov prijatých od bánk (+0,6 mld. eur), čo malo najväčší vplyv na rast pasív. Na strane aktív domácnosti zvýšili svoje vklady v bankách (+0,4 mld. eur), držbu hotovosti (+0,2 mld. eur) a úspory v penzijných fondoch (+0,2 mld. eur).

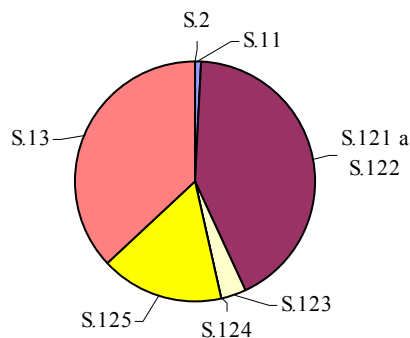
Graf č.10

Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) domácností a NISD v 2.Q.11 (v mld. EUR)

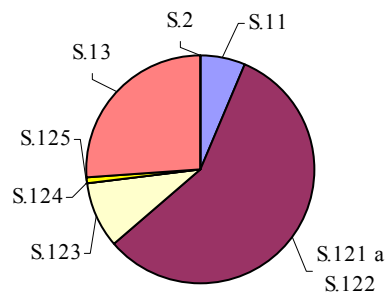
Graf č.11

Sektorové členenie finančných aktív
(transakcie) domácností a NISD v 2.Q.11

Graf č.12

Sektorové členenie finančných pasív
(transakcie) domácností a NISD v 2.Q.11

S.2 Zahranicie

Celkové zvýšenie veriteľskej pozície sektora zahraničia voči domácim sektorom bolo výsledkom veľkého nárastu aktív a mierneho poklesu pasív.

Dominantný vplyv na výsledok zahraničia mal rast prevoditeľných vkladov v centrálnej banke (+2,4 mld. eur), čo súvisí so zvýšením pohľadávky zo zúčtovania TARGET2. Ostatné vklady v bankách vzrástli o 0,5 mld. eur.

V rámci pasív zahraničiu najviac poklesli ostatné vklady od finančných aj nefinančných inštitúcií (celkovo -0,7 mld. eur). Naopak zahraničie zvýšilo svoju zadlženosť voči domácim sektorom formou emitovaných dlhodobých dlhových cenných papierov (+0,9 mld. eur) a formou prijatých krátkodobých úverov (+0,5 mld. eur).